

Tájoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

Hasznos tapasztalatokkal zárult az idei közvélemény-kutatás

Márciusban lezajlott az RHK Kft. megbízásából kétévente végzett közvélemény-kutatás az NyMTIT tagtelepüléseiben. A térségben mintegy 800 főt kérdeztek meg a radioaktív hulladékokkal és az ehhez köthető témakörökkel kapcsolatban. A friss eredményekről Hetvehelyen kaptak tájékoztatást a polgármesterek.

Április 18-án a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás aktuális ülése adott keretet a kutatás tanulságairól szóló előadásnak, illetve az ezzel kapcsolatos beszélgetésnek. Az adatok elemzéséből kiderült, hogy a megkérdezettek több mint 85%-a tudatában van annak, hogy a térségben tervek vannak a paksi atomerőmű radioaktív hulladékainak elhelyezésével kapcsolatban. A lakosság több mint háromnegyede pedig azt is tudja, hogy az ilyen típusú hulladékoknak több kategóriája is van aktivitásuk alapján. A helyiek nagy része egyetért abban, hogy a nagy aktivitású hulladékok elhelyezésének legbiztonságosabb módja a mélygeológiai tárolás, és hogy minden EU tagállamnak saját magának kell gondoskodnia a területén keletkező sugárzó hulladékok elhelyezéséről.

Azt azonban, hogy itt a Nyugat-Mecsekben a nagy aktivitású hulladékok és a kiégett fűtőelemek elhelyezése van tervbe véve,

idén valamivel kevesebben tudták megmondani helyesen, mint két évvel korábban. Ennek oka, hogy az elmúlt években a Tolna megyei Bábaapátiban található, részben már elkészült kis és közepes aktivitású hulladéktárolóról lehetett többet hallani. Arra a kérdésre, hogy milyen érzéseket táplálnak a térségbe tervezett tárolóval kapcsolatosan, a lakosság többsége úgy válaszolt, hogy a kutatási eredményektől függően elfogadják azt.

A Tájoló című újság és a helyi lapok továbbra is előkelő helyen szerepelnek az információforrást illetően, de a lakossági fórumok és az önkormányzatok tájékoztató munkáját is fontosnak tartják a helyiek. Az itt élő emberek az előbbieken túl az RHK Kft. szakembereit tartják még hiteles forrásnak.

A kutatás azt is vizsgálta, hogy a beruházással kapcsolatban milyen elvárások vannak a térségben. A lakosság többsége továbbra is fejlődést vár a tervezett tárolólétesítéstől, és sokan gondolnak nosztalgiaival a bezárt uránbánya fejlődésre gyakorolt hatására is.

Összességében megállapítható, hogy jó eredményekkel zárult a közvélemény-kutatás, és az adatok rávilágítottak azokra a pontokra is, ahol még fejlődnie kell a tájékoztatásnak. Az NyMTIT ismertsége továbbra is magas, a válaszadók kétharmada tisztában van a társulás létezésével és ismeri, elismeri annak tevékenységét.

Dr. Kereki Ferenc a térség polgármestereivel elemezte a jó eredményeket

A J Á N L Ó

Ismét összemérték tudásukat a térség fiataljai

Április 18-án a szokásokhoz híven, Hetvehely adott otthont a VII. Niels Bohr fizika- és kémiaversenynek. Az eseményen mind a kilenc NyMTIT tagtelepülés részt vett általános iskolás 7–8. osztályos tanulóival.

(3. oldal)

Éremeső a borversenyen

Április 9-én a kővágószőlősi művelődési házban rendezte meg 19. borversenyét a Zsongorkő Baráti Kör. A zsűri fehérbor kategóriában 9 arany, 32 ezüst és 32 bronz, vörösbor kategóriában 8 arany, 10 ezüst, 10 bronz, rosé kategóriában 1 arany, 2 ezüst és 5 bronzérmét ítél oda.

(3. oldal)

Egy tanulmányút tapasztalatai

Május 13. és 20. között az NyMTIT, valamint a kislétszámú térségében működő információs társulás közös tanulmányutat szervezett Spanyolországba. A szakmai programra elkísérte őket az RHK Kft. vezetője, Dr. Kereki Ferenc, valamint a Mecsekérc képviselője, Hideg József is. A spanyolországi útról Kovács Győző társulási elnök beszélt.

(5. oldal)

A magyar gazdaságnak szüksége van a paksi atomerőműre

Április 12-én az Országgyűlés gazdasági és informatikai bizottsága Pakson tartotta kihelyezett ülését. A bizottság tagjai az atomerőmű üzemeltetéséről, biztonságnövelő programjairól, az üzemidő-hosszabbítás és a bővítés előkészületeiről tájékoztak a helyszínen.

(6. oldal)

Konferencia a svéd Östhammarban

Május 4–6. között Svédország adott otthont az idei FSC (a nukleáris létesítmények közelében lévő települések) konferenciájának. Az eseményen Magyarországról Kiss Júlia, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. munkatársa és Varga Mária, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás képviselője vett részt.

(8. oldal)

FALVAK HÍREI

NYMTIT HÍREK

Április 18-án a hetvehelyi polgármesteri hivatalban tartotta idei második ülését a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás. Az ülésen részt vettek a társulás tagtelepüléseinek polgármesterei, valamint Dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója, Szabó Attila a társaság kommunikációs vezetője, valamint Szódi Imre főmunkatárs. A napirendi pontok ismertetése után Kovács Győző, az NyMTIT elnöke röviden összefoglalta az elmúlt időszak főbb eseményeit, majd sor került a 2011 márciusában az NyMTIT településeken végzett közvélemény-kutatási eredmények ismertetésére.

Május 4–6. között a svédországi Östhammar adott otthont az idei FSC (a nukleáris létesítmények közelében lévő települések) konferenciájának. A magyar küldöttség tagja volt Kiss Júlia, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. munkatársa, és Varga Mária, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás képviselője.

BAKONYA

Május 28-án került megrendezésre a volt II-es és V-ös üzemi dolgozók hagyományos találkozója, melyre a szervezők sok volt bányásztársat vártak.

BODA

Átadták a felújított templomtornyot és a horgásztavat. Az MVH részéről megtörténtek az ellenőrzések, hamarosan a kifizetésekre is sor kerül. A két projekt értéke több mint 10 millió forint. A két pályázó a Bodai Katolikus Egyházközség, valamint a Mecsekfalja Horgász Egyesület volt.

Április 30-án került megrendezésre a hagyományos Falunap. Az eseményen részt vettek a partnertelepülések vezetői: Csikrákos képviselő Császár Attila polgármester és Vizoli Miklós alpolgármester, Ottang am Hausruck település képviselőjében pedig Josef Sensenberger polgármester és Siegfried Gehmayr képviselő.

Május 7-én a bodai szabadidőpark adott otthont a Pannon Volán dolgozók részvételével zajló majálisnak.

BÜKKÖSD

Teljes kapacitással zajlik a településen a szennyvízcsatorna építése, a munkálatok körülbelül 70%-os készültségi szinten vannak.

Az önkormányzat kerékpártárolók építésére és a kerékpáros életre nevelés elősegítésére környezetvédelmi pályázatot nyújtott be.

CSERDI

Zöldséges üzletet épít az önkormányzat a településen. A tervek szerint az üzlet a helyi polgárok jobb ellátását fogja biztosítani.

A kivitelezési terveknek megfelelően hamarosan befejeződik a település rendezvény-termének építése.

Elkezdődtek a község nyaralójának tatarozási munkálatai.

CSERKÚT

Megtörtént a polgármesteri hivatal teljes akadálymentesítésének műszaki átvétele. A kivitelezési munkálatokat a Duna-Mecsek Területfejlesztési Alapítvány támogatta és ellenőrizte.

Az önkormányzat szervezésében majális rendeztek május 1-jén, a horgásztó mellett.

Befejeződött a Batvölgyi út felújítása, melynek során az útpadka rendbetételére és kátyúzására is sor került.

HELESFA

Elkezdődött a falubusz elhelyezésére szolgáló garázs és a hozzá tartozó betonjárda építése az idők napközi otthonának udvarán.

Elindult a településen a közmunkaprogram, a legfontosabb feladat a közterületek rendbetétele, például az árkok karbantartása.

Pályázaton nyert támogatás segítségével a szoborpark térkövezésére és egyéb karbantartási munkálatokra is lehetőség nyílik.

HETVEHELY

A település sportszarnoka adott otthont a VII. Niels Bohr fizika- és kémiaversenynek, melyen az NyMTIT-hez tartozó települések általános iskolásai vehettek részt. A csapatversenyt és a vándorserleget idén Boda nyerte el.

Továbbra is kiemelt feladatként zajlik a helyi szennyvíztelep építése, valamint a csatornahálózat kivitelezése. Az önkormányzat egy traktort és egy 5,3 köbméteres tartálykocsit is vásárolt, melynek segítségével lehetőség nyílik a környező településekről beszállítani a szennyvizet a tisztítótelepre.

KÖVÁGÓSZÖLŐS

Április 9-én tartotta idei borversenyét a Zsongorkó Baráti Kör. A termelők 82 fehérbort, 9 rosét és 28 vörösbort neveztek.

Május 21-én került megrendezésre a volt III-as üzemi dolgozók második találkozója a Zsongorkó Baráti Kör és az önkormányzat szervezésében. A regisztrációnál 161 fő jelentkezett, akik valaha a „III-as” dolgozói voltak, és az őket kísérőkkel együtt közel 200–250 ember vett részt a rendezvényen. Ünnepi beszédében Benkovics István, a MECSEKÉRC Zrt. vezérigazgató-helyettese rövid összefoglalást adott a mecseki ércbányászat és feldolgozás múltjáról, felvázolta az utódvállalat mai feladatait, és megemlítette az esetleges jövőbeni lehetőségeket is.

Április elején megkezdődött az Árpád-kori Római Katolikus templomban a felújított 4. számú Angster-orgona összeszerelése.

A Falufejlesztő és Környezetvédő Egyesület az ünnepek előtt húsvéti tojásszedést rendezett a falu gyermekeinek részvételével, a völgyben található játszótéren. A nyuszi segédei a játszótér területén dugták el az ajándékokat, és azokat kellett a gyerekeknek megkeresni. A legkevesebb ajándékot megtalálók bánatát vigasztaló enyhítették.

Április 26-án virágvásár volt az önkormányzat udvarában a lakosok részére. Ezt követően a helyiek segítségével, társadalmi munkában kiültették a falu területére az önkormányzat által vásárolt virágokat is.

A Faluszépítő Egyesület május 21-én tartotta a hagyományos bormustrát, ahol a neves borászokból álló zsűri véleményezte a községben termelt borokat.

Falugyűlésre és közmeghallgatásra került sor május 26-án, ahol a 2010. évi beszámoló és a 2011. év költségvetése volt a fő téma.

A közmunkaprogram pótpályázatának segítségével minden dolgozni akaró polgárt foglalkoztatni tud az önkormányzat.

Éremeső a borversenyen

Varga Géza bevezetőjében elmondta, hogy a bizalom jelének tekintik a rekordszámú nevezést

Április 9-én a kövágószőlősi művelődési házban rendezte meg 19. borversenyét a Zsongorkő Baráti Kör. Az eseményen részt vett Dr. Nagy Csaba országgyűlési képviselő, Pécs alpolgármestere, Sándor Tibor, Kövágószőlős polgármestere, Kovács Győző, Boda polgármestere, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás elnöke, Bognár László, a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetségének elnökségi tagja, Kovács Róbert, a Pécs-Mecseki Borút képviselője és Havrán István borász, a zsűri elnöke.

Varga Géza, a Zsongorkő Baráti Kör elnöke bevezetőjében elmondta, hogy a bizalom jelének tekintik a rekordszámú résztvevői számot. 59 termelő 82 fehérbort, 9 rosét és 28 vörösbormintát nevezett a versenyre. Sándor Tibor, Kövágószőlős polgármestere köszöntőjében kiemelte a rendezvény közösség összetartó erejét, és az új ismeretek megszerzésének fontosságát. Havrán István borász, a zsűri elnöke rövid áttekintést adott a 2010-es év időjárási körülményeiről borász szemmel, majd fajtánként értékelte a borokat. A pécsi Borcanto együttes bordalok éneklésével szórakoztatta a jelenlévőket, akik viharos tapssal jutalmazták őket.

A zsűri fehérbor kategóriában 9 arany, 32 ezüst és 32 bronz, vörösborkategóriában 8 arany, 10 ezüst, 10 bronz, rosé kategóriában 1 arany-, 2 ezüst- és 5 bronzérmes ítélte oda. A fehérborok között a fődíjat Horváth István termelő 2010-es évjáratú olaszrizling bora, vörösborkategóriában Kiss Sándor 2010-es évjáratú, zweigelt bora, rosé kategóriában Csongrádi Zsolt 2010-es évjáratú zweigelt rosé bora kapta. A rendezvényt a Zsongorkő Baráti Kör hölgytagjai által készített ízletes vacsora és borozgatás zárta.

Ismét összemérték tudásukat a térség fiataljai

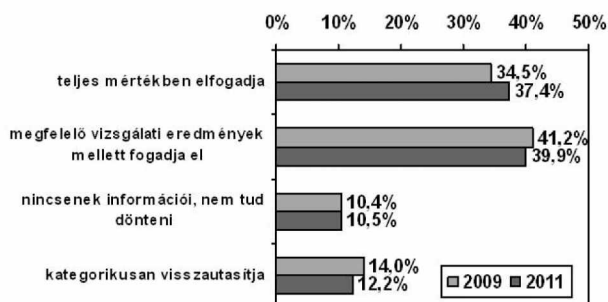
Április 18-án a szokásokhoz híven, Hetvehely adott otthont a VII. Niels Bohr fizika- és kémia-versenynek. Az eseményen mind a kilenc NyMTIT tagtelepülés részt vett általános iskolás 7-8. osztályos tanulóival. A település sportcsarnokában megrendezett vetélkedőn fizika és kémia feladatokat kellett megoldaniuk a diákoknak, majd ezt követően az atomenergiával és a radioaktív hulladék-kezeléssel kapcsolatos kérdéseket kellett megválaszolniuk. Ezután az izgalmas bingójátékkal ismerkedhettek meg a gyerekek, majd amíg a tanári kar az eredményeket összesítette, addig a paksi Energetikai Szakközépiskola oktatói és tanulói tartottak izgalmas és látványos bemutatót különböző kísérletekkel. Az eredményhirdetésen a települések polgármesterei és az RHK Kft. képviselői is részt vettek, élükön Kovács Győző társulási elnökkel és Dr. Kereki Ferenc ügyvezető igazgatóval. Idén a csapatversenyt és az ezzel járó vándorserleget Boda csapata nyerte, de megannyi ajándékot osztottak szét a szervezők. A verseny idén is bebizonyította, hogy fontos az ismeretterjesztés, és a jövőben is érdemes lesz megtartani ezt a kedvelt programot.

Kovács Győző
a nyertes bodai csapatnak
adhatta át a fődíjat

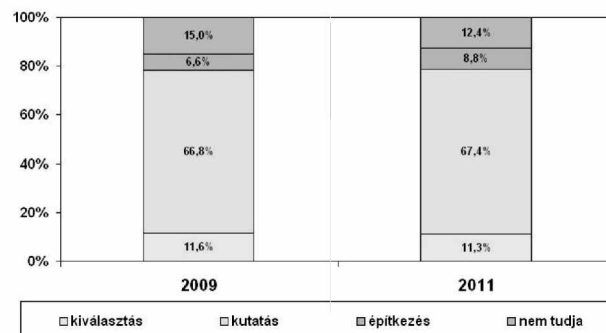
KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS 2011

Egyéni elfogadottság

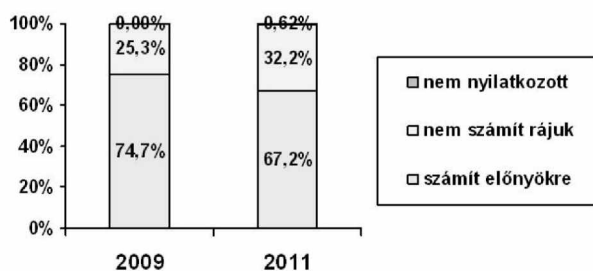
Az emberek többsége a megfelelő vizsgálatok mellett elfogadja, hogy a tároló helyszínéül a Nyugat-Mecsek legyen kijelölve

A beruházás jelenlegi állapotára vonatkozó ismeretek

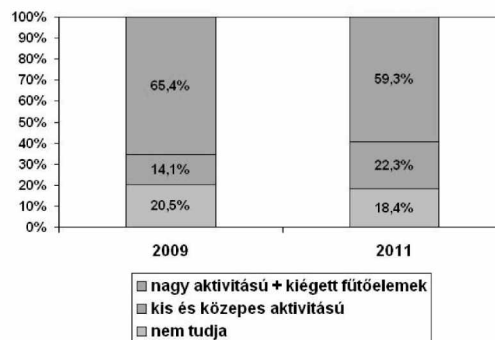
A lakosság kétharmada volt tisztában azszal, hogy a nyugat-mecseki térségben a kutatási fázisban tartanak a szakemberek

Előnyök

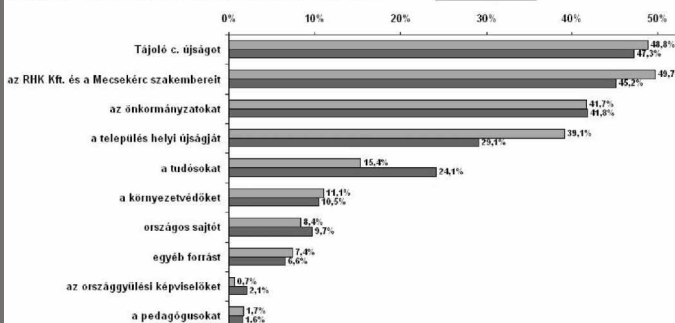
A megkérdezettek kétharmada bízik abban, hogy településének előnye származik majd a tároló létesítéséből

A térségbe tervezett tárolóban elhelyezendő hulladék besorolása

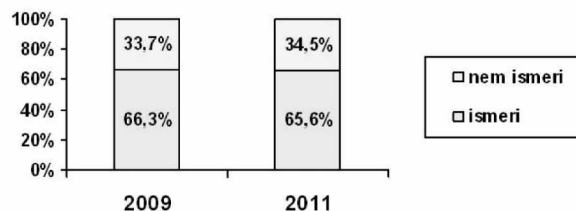
A megkérdezettek közel 60%-a tudta megmondani, hogy milyen típusú hulladékot fogadna be a majdani tároló

A hitelesnek tartott információk forrásai

A térségben a Tájéoló című újságot említették a legtöbben, mint a hiteles információk forrását

A Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Társulás ismertsége

Az NyMTIT hasznos tevékenységének ismertsége is közel kétharmadon áll a megkérdezettek körében

Egy tanulmányút tapasztalatai

- az NyMTIT tagjai Spanyolországban -

Május 13. és 20. között a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, valamint a kismémedi térségében működő információs társulás közös tanulmányutat szervezett Spanyolországba. A szakmai programra elkísérte őket az RHK Kft. vezetője, Dr. Kereki Ferenc, valamint a Mecsekérc képviselője, Hideg József is. A spanyolországi útról Kovács Győző társulási elnök beszélt az NyMTIT Videóhírlevélnek, alább az interjú szerkesztett leirátát közöljük.

– Idén is nagyon érdekes és tanulságos utazáson vehettünk részt, ezúttal Spanyolországban. Az El Cabril-ban lévő hulladék-tároló és a környezetében lévő legnagyobb település, Peñarroya–Pueblanuevo meglátogatása mellett bepillantást kaphattunk az ENRESA munkájába is – Spanyolországban ez a szervezet felelős a radioaktív hulladékok, valamint a kiegészített nukleáris üzemanyag kezeléséért és végleges elhelyezéséért. Elsőként a lerakót látogattunk meg. Az El Cabril-i felszíni tároló némileg hasonló a magyar püspökszilágyihoz, 110 kilométerre fekszik Cordobától. 1992-ben kezdte meg a működését, kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésére. Nemrégiben jártunk polgármestertársaimmal a püspökszilágyi létesítményben, úgyhogy most büszkén állapíthattuk meg, hogy biztonsági követelmények, korszerűség szempontjából felvesszük a versenyt ezzel a spanyol tárolóval is.

– Gondolom, mint polgármesternek és a társulás vezetőjének nem kevésbé fontos tapasztalat lehetett a településen tett látogatás.

– Valóban, talán ez izgatott minket a legjobban: a lakossági elfogadottság, a támogatás rendszere. Peñarroya–Pueblanuevo 15 ezer lakosú település. Amennyire meg tudtuk állapítani, valamilyen fajta térségi központ lehet, mert viszonylag messze van a tárolótól, mégis részesül támogatásban. A községben a polgármester asszony fogadott bennünket. Elmondta, hogy a környék lakossága főleg mezőgazdaságból él – olívaolajból, állattenyésztésből, méhészetből. A tároló működésével kapcsolatban teljes a nyugalom, amit az is mutat, hogy a soros helyhatósági választásokon a kampányban nem volt téma a létesítmény. Ami nagyon érdekes volt számunkra, az hogy

Spanyolországban, bár adottak a pénzügyi keretek, a támogatási pénzekre pályázni kell. Négy támogatott régió van, ezek egyike Andalúzia, ahol az El-Cabril tároló működik. Éves szinten kb. 600 ezer euró a térségre jutó támogatás, ebből Pennaroya és a tárolót befogadó település egyaránt 100-100 ezer eurót pályázhat meg. Érdekes az is, hogy az innen több mint száz kilométerre lévő Cordoba úgyszintén pályázhat a projektjeivel. Ám a legnagyobb összeget mindig egy kiemelt regionális célra ítélik oda – ez most az andalúziai hegyek tűzvédelme.

– *Vagyis hiába „jár” az a bizonyos összeg a településeknek, csak bizonyos, előre meghatározott célokra költhetik el a támogatást. Ki dönt a pályázatokról?*

– A támogatásokat az ENRESA, tehát az ottani RHK ítéli oda az általa preferált célokra (kultúra, rekreáció, egészség- és környezetvédelem, oktatás, információ-áramlás, stb.) A pályázatnak ugyanakkor bele kell férnie a településre szánt éves keretbe. Egyébként találkoztunk az ENRESA egyik vezetőjével, Mr. Jorge Lang-Lenton-nal is. Spanyolországban az ENRESA felelős a radioaktív hulladékok, valamint a kiegészített nukleáris üzemanyag kezeléséért és végleges elhelyezéséért, ezenfelül a nukleáris létesítmények leszereléséért és lebontásáért. Az ENRESA működése, amennyire mi meg tudtuk ítélni, nagyon hasonlít a magyar RHK Kft-hez. Amiben viszont nagyon különbözik az az, hogy a kinti „Nukleáris Pénzügyi Alap”

kezelője a magyarországi gyakorlattól eltérően nem az ottani hatóság, hanem az ENRESA. Az ellenőrzés ugyanakkor ott is állami feladat és ezt négy különféle szervezet gyakorolja a központi kormányzat szintjén – a legfőbb ellenőrző szerep pedig a spanyol munkaügyi minisztériumé.

– *Mit sikerült megtudniuk a lakossági kommunikációról?*

– A lakossági kommunikációban, úgy éreztük, mi jobbak vagyunk. Ott úgy működik, hogy a régió központi települése kapja az információkat, és az továbbítja a helyi szokások szerint. Ahogyan nálunk, ott is elsősorban televízió, újságokon keresztül tájékoztatnak, de persze vannak megfelelő tájékoztató központok, ahova el lehet látogatni. Viszont elég kevesen dolgoznak ott a tárolóban, akik közvetve segíthetnék a kommunikációt, de ennél többet nem tudtunk meg. Viszont tájékoztató társulások tudtommal ott nincsenek – mi ebben előrébb tartunk szerintem bármelyik országnál. A kommunikáció nálunk sokkal fontosabb tényezője a munkának, márcsak azért is, mert ha a kezdet kezdetétől ugyanazt mondjuk, és az objektív, hiteles, akkor a lakosság biztos, hogy bizalmat szavaz nekünk – ahogy a közvélemény-kutatás most is bizonyította. Ezt a bizalmat megőrizni a legfontosabb feladat.

A spanyol létesítmény gyönyörű környezetben található, a tároló és a természet jól megfér egymás mellett

A magyar gazdaságnak szüksége van a paksi atomerőműre

Április 12-én az Országgyűlés gazdasági és informatikai bizottsága Pakson tartotta kihelyezett ülését. Rogán Antal, a bizottság elnöke kijelentette: „a magyar gazdaságnak elemi érdeke, hogy a paksi atomerőmű minél tovább tudja folytatni a termelést és minél nagyobb arányt képviseljen a hazai villamosáram-termelésben.”

A bizottság tagjai az atomerőmű üzemeltetéséről, biztonságnövelő programjairól, az üzemidő-hosszabbítás és a bővítés előkészületeiről tájékoztak a helyszínen. A résztvevők alapos, mindenre kiterjedő beszámolót hallottak Hamvas Istvántól, az atomerőmű vezérigazgatójától, és a látottak, tapasztaltak meggyőzték a bizottság tagjait arról, hogy Magyarországon az atomtechnológia működtetése megnyugtató.

A paksi atomerőműben indulása óta, folyamatosan mindent elkövetnek a biztonságos működtetés érdekében. Paks a biztonság szempontjából kiváló – szögezte le a bizottság elnöke. Kijelentette, meggyőződése, hogy azon a biztonsági

felülvizsgálaton, stresszteszten, amit a Fukusimában történtek miatt határoztak el, Paks kiválóan helyt áll majd. Hozzátette azt is, hogy mindemellett az atomerőmű nemcsak a legolcsóbban, hanem a leginkább környezetbarát módon állítja elő az áramot.

A biztonságvédelmi rendszerek megtekintése után az is elhangzott, hogy a paksi atomerőmű biztonságtechnikai felkészül-

sége nemcsak megfelelő, hanem kifejezetten kiváló és példamutató. Rávilágítottak arra is, nemcsak arról van szó, hogy a paksi atomerőmű az elmúlt hónapokban lépéseket tett a felkészültsége fokozására, hanem hogy ez gyakorlatilag folyamatos, ugyanis fennállása óta mindent megtettek azért, hogy működése a legkorszerűbb és legmagasabb szintű biztonsági szabványoknak feleljen meg – összegezte Rogán Antal.

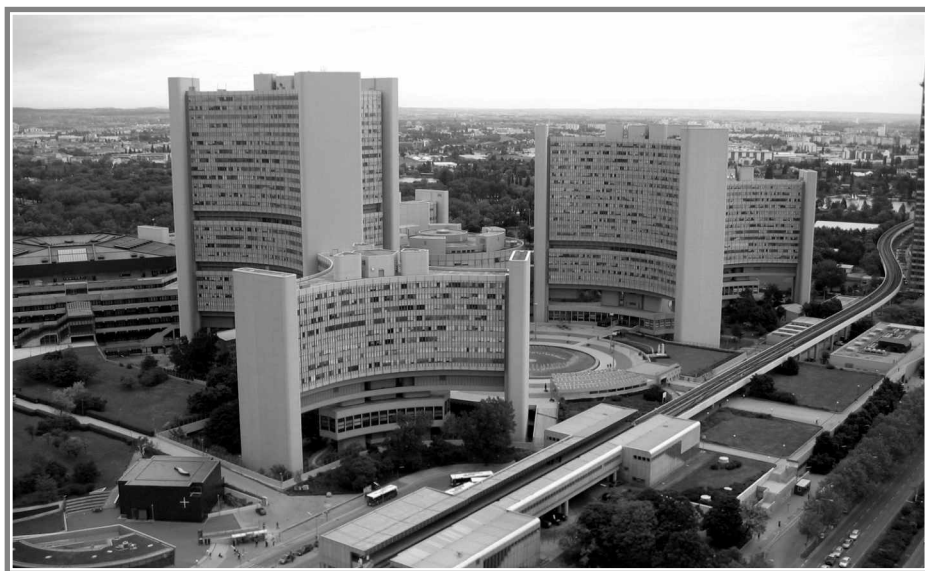
A bizottság megnyugtató választásokat kapott a szakemberektől

Műszaki tanácskozás a NAÜ-ben

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) márciusban műszaki tanácskozást hívott össze a kiegészítő fűtőelemek kezelésének költségelemzése témában. Az üzemanyagciklus lezárásával kapcsolatosan minden ma lehetséges opció napirendre került, így a résztvevők megtárgyalták a kiegészítő fűtőelemek átmeneti tárolásának, szállításának, újrafeldolgozásának (repro-

cesszálásának) és végleges elhelyezésének költségelemeit is. Az RHK Kft. képviselőjében Buday Gábor, a tudományos és műszaki igazgatóság korábbi vezetője és Nős Bálint megbízott igazgató előadásukban bemutatták a hazai költségelemzés gyakorlatát és eredményeit a kiegészítő fűtőelemek átmeneti tárolására és végleges elhelyezésére vonatkozóan. Az értekezlet

tapasztalatai alapján kijelenthetjük, hogy az RHK Kft. által követett módszer – amelyet az alábbiakban röviden bemutatunk – , teljes összhangban van a nemzetközi gyakorlattal. Első lépésként meg kell határoznunk az országban keletkező radioaktív hulladékok és kiegészítő fűtőelemek mennyiségét. Ebből kiindulva lehet kialakítani a nemzeti programot, amely tartalmazza mind a radioaktív hulladékok, mind a kiegészítő fűtőelemek kezelésének módját a végleges elhelyezéssel bezárólag. A nemzeti program az egyes tevékenységek időütemezését is magában foglalja, így lehetőséget biztosít a jelenérték-számítás módszerével történő költségelemzés elvégzésére. Annak ellenére, hogy az egyes tagállamok által megadott költségbecslések számszerű összehasonlítása nem egyszerű, az látható volt, hogy az RHK Kft. szakemberei által kalkulált fajlagos költségek és azok költségösszetevőnkénti megoszlása az azonos üzemanyagciklus lezárási stratégiát követő országok által számolt értékek tartományába esett.

A szervezet bécsi székházában tartottak előadást a magyar szakemberek

Fukusima tanulságai

Sokáig emlékezetes nap marad 2011. március 11. Kora délután, helyi idő szerint 14 óra 16 perckor Földünk iszonyúan nagyot rázott magán Japán keleti részén, ott ahol két kontinentális lemez találkozik és csúszik egymás alá. A műszerek 9-es erősségű rengést mutattak! Rettenetes energia pattant ki (Haitin annak idején a háromezerezer emberéletet követelő rengés „csak” 7,5-es intenzitású volt – a kettő között 32-szeres az energiaszorító!). A tengerparton álló Fukushima Dai Icsi nevű, hat különböző korú reaktorblokkból álló atomerőmű, amit 8,5-es maximális rengés elviselésére terveztek, szépen ellenállt. A moderátor elemek azonnal működésbe léptek és leállították a láncreakciót – az erőmű lekapcsolt a hálózatról és beindultak a hűtővíz-szivattyúkat hajtó vészüzemi dízelmotorok. Kisebb-nagyobb mechanikai sérülésekkel átvészelték volna a természet támadását. Csakhogy a rengés megmozgatta a tengert és szinte felfoghatatlan méretű, 15–16 méter magas, több száz km/óra sebességgel robotó hatalmas víztömeg, szökőár zúdult a partokra. Sajnos az eddigi legnagyobb cunamira méretezett 5,7 méter magas gátak nem jelentettek akadályt. A vízár elsodorta a vész-szivattyúkat, megszakadt a még mindig forró üzemanyag hűtése. A többi, a robbanásokat, tüzeket, a sugárzó anyagok légkörbe jutását, a kétségbeesett védekezést jól ismerjük a mindennapi hírekből.

Az egész világot előntötte az aggodalom és az együttérzés a japán néppel, de megszólaltak azok is, akik úgy vélték, jó alkalom ez a támadásra. Az „atomellenesek”, a „szuperzöldek” lecsaptak a hírekre, hiszen a nemzetközi üzemzavarskálán ez a baleset is a legerősebb, hetes fokozatot kapta, akárcsak a csernobili. Nosza, meglelt a jól hangzó szlogen: „ez is egy Csernobil-típusú baleset, az atomenergia fenyegetés a világra”.

Ám ebben legalább kettős csúsztatás rejlik. Az egyik, hogy a fukusimai reaktorok forralóvízesek, tehát teljesen más elven működtek, mint a valóban veszélyes, megszaladásra képes grafitos csernobilieik. Nem véletlen, hogy a világban ma már alig alkalmaznak ilyeneket. Az USA-ban például Teller Ede javaslatára álltak el tőlük. A másik csúsztatás a baleset kiváltó okainak

különbözősége. A szovjet erőműben elsődlegesen a haditechnikát szolgáló plutóniumot állítottak elő – a végzetes kísérletek arra szolgáltak (volna), hogy hogyan lehetne azokat energetikai célokra is hasznosítani. A japán reaktorok kizárólag energiát szolgáltatnak. A szovjet erőműben szisztematikusan sorra hágták át a szabályokat, kapcsolták le a védelmet, tehát teljes egészében emberi mulasztás következménye lett a pusztulás. Ezzel szemben Fukusimában a természet hatalmas erői győztek, olyan rendkívüli méretű, gyilkos erejű cunamival, amire egyszerűen nem lehetett felkészülni.

Minden nagy katasztrófának vannak tanulságai, amiket az utókor rendszerint igen jól tud hasznosítani a későbbiekben. Csernobilé, mint már említettem, a reaktortípus eliminálása volt, de ehhez járult még, hogy szerte a világban az elmúlt negyedszázadban óriási erővel fejlesztették az atomerőművek biztonságát. Sikerrel, hiszen komoly balesetek idáig nem következtek be.

Mik lesznek Fukushima tanulságai? Ma még nehéz lenne mindet levonni, túl közeli az esemény és még nem is zárult le a kárelhárítás. Egyik nagy tanulság lehet, hogy nem ajánlatos szökőár valószínűségével fenyegetett tengerpartra atomerőművet telepíteni (igaz, szén- vagy gázerőművet sem, de ezek esetében kisebbek a káros távlati hatások). Persze nehéz jó helyet találni egy főleg szigetektől álló, tehát szinte mindenütt tengerrel szegélyezett, nagy népességű országban úgy, hogy a hűtéshez kellő mennyiségű víz is rendelkezésre álljon. Japán pedig nem mondhat le az atom-energiáról, hiszen lényegében nincs más energiaforrása. Valószínűleg a szigetország számára nem marad más megoldás, mint a kényszerből veszélyes zónába telepített létesítmények biztonságát megnövelni, például azzal, hogy egy magaslatra emelik és a tartalék hűtőgenerátorokat biztonságos helyre telepítik.

Az igazi nagy tanulság azonban nem annyira műszaki, mint társadalmi, ami a tájékoztatás és a megfelelő intézkedések hiányosságaira vonatkozik. Kiderült, hogy a nagyhatalmú üzemeltető cég, a Tokyo Electric Power Company, a Tepco nemzetközi biztonsági jelentései a 2002-t megelőző húsz év alatt 29 esetben közöltek hamis adatokat. Ráadásul

erről a japán hatóságok is tudtak, de nem tettek semmit! Hivatalos források szerint a Tepco azt is elismerte: 2001 és 2011 között nem végezte el létesítményei kötelező biztonsági ellenőrzéseit; ezekre csak 2011. február végén került sor. Ráadásul a hatóságilag engedélyezett mennyiség háromszorosát halmozták fel az elhasznált uránrudakból.

Döbbenetes tények! Ma már jól tudjuk, hogy a csernobili katasztrófa negatív hatását jelentősen tetézték az elhallgatások, a politikai indokokból származó félretájékoztatás. Igaz, az egy hanyatló, hamarosan meg is szűnt rendszer bénaságának következménye volt. Ám a fentiekből kiviláglik, az emberi természet ugyanúgy nyilvánul meg más társadalmi formákban is. Japánban ugyancsak súlyosan elmarasztaló hangok hallatszanak – az emberi mulasztásokat emlegetve – az üzemeltető vállalattal és a hatóságokkal szemben.

Összegezve a tanulságokat: körültekintően kell megalkotni a szabályokat, fejleszteni a műszaki eszközöket-berendezéseket, erősíteni az informatikát, és főleg, megnövelni a hatósági és társadalmi ellenőrzést.

A hatósági és társadalmi ellenőrzés terén, azt hiszem, tanulhatnánk tőlünk a japánok is.

*Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök,
a Magyar Mérnök Akadémia tagja*

Konferencia a svéd Östhammarban

Május 4-6. között Svédország adott otthont az idei FSC (a nukleáris létesítmények közelében lévő települések) konferenciájának. Az eseményen Magyarországról Kiss Júlia, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. munkatársa és Varga Mária, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás képviselője vett részt.

A konferencia színhelye, Östhammar, a Tájéoló olvasóinak ismerős lehet, hiszen a 2010. évi Tájéoló napon a település polgármester-asszonya volt a díszvendég. Östhammar nevét azért is fontos megjegyezni, mert ez az első hely a világon, amelyik kinyilvánította, hogy hajlandó befogadni egy nagy aktivitású radioaktív hulladéklerakót.

A konferencián elsőként a svéd „RHK”, a radioaktív hulladékok kezeléséért felelős SKB számolt be a nagy aktivitású radioaktív hulladéktároló létesítésének állásáról, az engedélyezés menetéről, hiszen hosszú folyamat, míg az építés eljuthat a legelső kapavágásig.

Az SKB ez év márciusában nyújtotta be engedélykérelmét a szakhatóságnak. Ezen-

A konferencián sok érdekes előadás hangzott el a nukleáris létesítmények környezetében lévő társulásokról is

kívül három szakmai fórum előtt kell a terveinek kiállnia a próbát. A cég képviselője úgy fogalmazott a konferencián, hogy ha mind a négy szakértőtestület jóváhagyó döntést hoz, még meg kell kapniuk Östhammar társtelepülésétől, Oskarshamn-tól is a hozzájárulást, hiszen a kiégett fűtőelemek tokozóüzemét oda tervezik.

A tanácskozás résztvevői betekintést kaptak a svéd Nukleáris Alap működésébe is, kitérve arra, miként segíti ez hozzá a helyi érintetteket – önkormányzatok, civil szervezetek – a minél jobb együttműködéshez.

Fontos téma volt a tanácskozáson az átláthatóság és a nyitottság is, különös tekintettel arra, hogy az engedélyezési szakaszban mi ennek a célja, szerepe.

A küldöttek a tanácskozást követően Östhammar térség életével ismerkedtek. A huszonegyezer lakosú kistérség több kis településén busszal átutazva a vendéglátók a forsmarki atomerőművet is megmutatták a résztvevőknek, akik a tároló majdani felszíni épületeinek tervrajzait is láthatták.

A konferencia utolsó napját a Környezeti Hatástanulmány konzultációjára, valamint a támogatási program svéd és belga modelljének összehasonlítására szánták.

Regionális szakértői értekezlet

Május 9. és 11. között a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség regionális szakértői vendégeskedtek Budapesten. Az Országos Atomenergia Hivatalba (OAH) érkeztek egy műszaki értekezletre. A fukusimai baleset nyomán nem lehet eleget beszélni a nukleáris létesítmények biztonságosabbá tételéről, e megfontolás hozta létre a regionális tanácskozást is, mely a téma egy kisebb szeletét, a biztonsági tartalékok szám-szerűsítését járta körül.

Atomerőművekből, nukleáris biztonsági hatóságoktól, tervező, illetve műszaki intézményektől érkeztek a vendégek az értekezletre, ahol 13 ország 26 szakértőjén kívül sok magyar szakember is képviseltette magát. A meghívott előadók után minden ország résztvevője beszámolt az ottani tapasztalatokról, eredményekről. Az értekezlet végén mindenki hazavihette CD-n az előadások anyagából, egyéb háttéranyagokból, illetve a helyszínen készült képekből összeállított dokumentációt.

A Dr. Rónagy József vezette OAH sokszor ad otthont nemzetközi értekezleteknek is

NYUGAT-MECSEKI
Tájéoló
Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesta, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

KISTÉRSÉGI LAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)
Felelős kiadó a kft. ügyvezető
igazgatója. Szerkeszti
a szerkesztőbizottság.
Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.
Nyomás: V-TESA Bt.

ISSN 1786-0563